

CIRCWASTE - JYVÄSKYLÄN KÄYTTÄJÄLÄHTÖISET KOKEILUT -OSA Hankke

Jenni Lemettinen

Ympäristöasiantuntija

Jyväskylän kaupunki

jenni.lemettinen@jyvaskyla.fi

MISTÄ CIRCWASTE-HANKKEESSA ON KYSE?

- Osana seitsenvuotista, EU-rahoitteista "CIRCWASTE - Kohti kiertotaloutta"-hanketta, Jyväskylän kaupunki toteuttaa käyttäjälähtöiset kokeilut-osahankkeessa erilaisia kiertotalouden kokeiluja kaupungin eri toimijoiden kanssa.
- Hankeaika: 1.10.2016-31.12.2023
- Kokeilujen ideat saadaan suoraan asukkailta, yrityksiltä ja muilta toimijoilta avoimen ideakilpailun avulla. Kokeilujen kautta pyritään toteuttamaan CIRCWASTE-hankkeen päätavoitteita eli vähentämään jätemääriä, ehkäisemään jätteen syntyä ja edistämään jätteiden lajittelua ja kierrättämistä.
- Kaupungin osahankkeessa tavoitellaan kiertotalouden edistämistä innovatiivisten ja ketterien kokeilujen avulla, mahdollistaen mm. materiaalien, palvelujen tai tuotteiden uusio- tai yhteiskäytön testaamista.

OSAHANKKEEN TAVOITTEET

Vähentää jätteen syntyä sekä lisätä materiaalien lajittelua & kierrätystä

Kannustaa uusio- ja yhteiskäyttöön

Toteuttaa resurssiviisauden kokeiluja, jotka muuttavat ihmisten käyttäytymistä kiertotalouden suuntaan

KETTERÄSTI KEHITYSIDEASTA RATKAISUEHDOTUKSEKSI JA TESTAUKSEEN

KÄYTTÄJÄLÄHTÖISYYS,
OSALLISTAMINEN,
SITOUTTAMINEN

OPPIVA TESTAAMINEN,
TEKEMÄLLÄ OPPIMINEN

“BUSINESS AS USUAL”
AJATTELUN
HAASTAMINEN

RESURSSIVIISAUDEN JA -
TIETOISUUDEN SEKÄ
KIERTOTALOUSAJATTELUN
LEVITTÄMINEN

JYVÄSKYLÄ

TÄHÄN MENNESSÄ KOKEILTUA

12 kokeilua

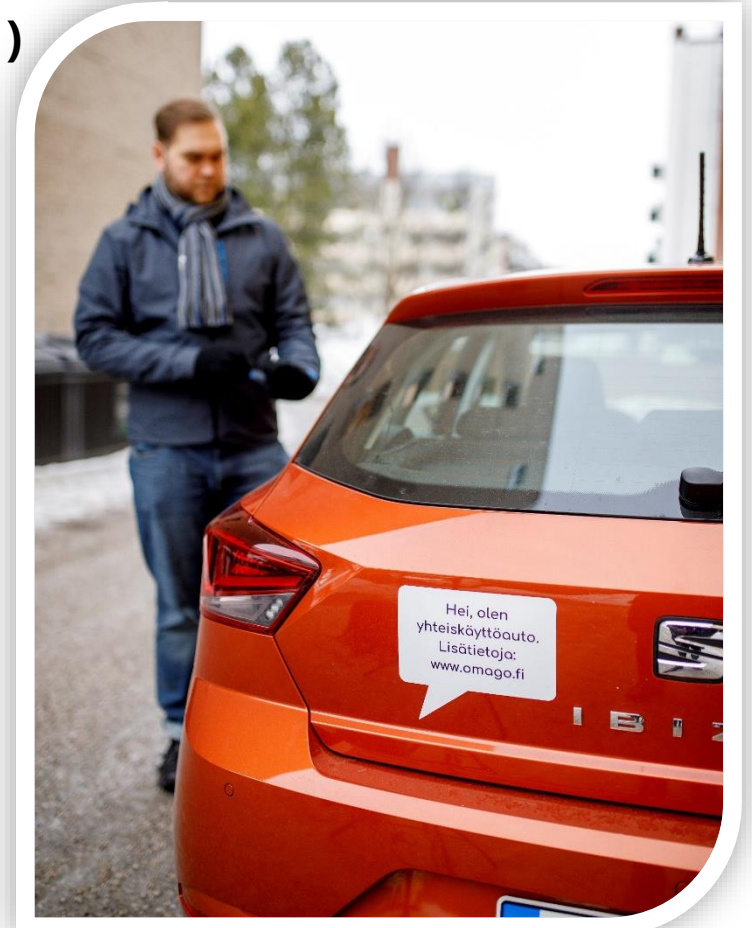
- **Taloyhtiöiden muovinkeräys ja –lajittelu** – *Muovinlajittelu testaukseen taloyhtiöissä ja lajitteluneuvontaa asukkaille*
- **Laitelainaamo-sovellus** – *Mediataiteen alan laitteistojen lainaaminen*
- **Liikkuva korjauspaja** – *Vaatteet ja tavarat kuntoon ja paikalliset korjauspalvelut tutuksi kaupunkilaisille*
- **Puutarhajäte mullaksi** – *Alueellinen puutarhajätteen keräyspalvelu omakotialueella*
- **Siivouspäivä 2.0** – *Myyttöömät kirpparitavarat lahjoituksina kierrätettäviksi*
- **Opiskelijatalon kierrätyskontti** – *Opiskelijoiden huonekalut ja tavarat kiertoon muuttojen yhteydessä*
- **Biokaasuautoilu tutuksi** – *Viestintää ja infopaketteja biokaasuautoilusta Jyväskylässä*
- **Lajittelu helpoksi kotitalouksissa** – *Jätteidien lajittelun helpottaminen lajitteluastioiden ja neuvonnan avulla*
- **Arjen ilmastotekoja Jyväskylässä** – *Kestävät elämäntavat tutuksi palveluoppaan ja somekampanjan avulla*
- **Yhteiskäyttöautot tutuksi Jyväskylän opiskelijoille** – *Jakamistaloutta ja kestävää liikkumista biokaasuautolla*
- **Kestävämpi ateriapalvelu** - *Ruokahävikin vähentäminen lautashävikin automaattisen seurannan ja asiakaspalautteen avulla*
- **Eroon kertakäyttömuovista - turha muovi pois terveydenhuollosta** - *Terveydenhuollon yksikön muovipakkausten lajittelun ja kierrätyksen käynnistäminen lajitteluohjeistuksen ja lajittelu- ja kierrätysmahdollisuuksien parantamisen avulla*

JYVÄSKYLÄN KAUPUNKI C.14 - KÄYTTÄJÄLÄHTÖISET Kiertotalouskokeilut

Yhteiskäyttöautot tutuksi Jyväskylän opiskelijoille (1.4.-30.6.2021)

- **Tavoite:** Kokeilulla pyritään vaikuttamaan opiskelijoiden asenteisiin autoilua ja auton omistamisen tarvetta kohtaan tarjoamalla mahdollisuus yhteiskäyttöauton testaamiseen ja käyttämiseen kevään ja alkukesän ajan. Kokeilun auto kulkee ympäristöystävällisesti biokaasulla, joten kokeilussa voidaan samalla parantaa tietoisuutta myös biokaasuautoilusta.
- **Kokeilu:** Kaupungissa opiskeleville opiskelijoille suunnattu yhteiskäyttöautokokeilu.
- **Toteutus:** Kokeilu toteutetaan yhteistyössä Keski-Suomen opiskelija-asuntosäätiö KOAS:n ja yhteiskäyttöautopalvelu Omago Oy:n kanssa huhti-kesäkuun ajan. Kokeilun aikana toteutetaan kohdistettua viestintää KOAS asukkaille sekä someviestintäkampanjalla kaupungin muulle opiskelijaväestölle.
- **Tulokset:** Alustavat tulokset ensimmäisen kokeilukuukauden ajalta ovat lupaavia. Autoa on käyttänyt huhtikuun aikana 40 eri käyttäjää ja palveluun on rekisteröitynyt yli 100 henkilöä. Auton vuorokausikohtainen käyttöaste on ollut keskimäärin noin 18%. Verrattuna yksityisautoihin, joiden käyttöaste on keskimäärin noin 5%, tämä on erinomainen tulos jo tässä vaiheessa kokeilua.

Kuva: Hanna-Kaisa Hämäläinen

JYVÄSKYLÄN KAUPUNKI C.14 - KÄYTTÄJÄLÄHTÖISET Kiertotalouskokeilut

Kestävämpi ateriapalvelu (16.8.-26.9.2021)

- **Tavoite:** Kokeilun tavoitteena oli vähentää ruokahävikkiä ruokailijoiden lautashävikin automaattisen seurannan ja asiakaspalautteen avulla.
- **Kokeilu:** Biovaaka-järjestelmän testaamisella selvitettiin, millä tavalla havainnollisen ja omakohtaisen palautteen saaminen vaikutti ruokahävikin määrään.
- **Toteutus:** Jyväskylän kaupungin ruokapalvelut Kylän Kattaus oli vastuussa kokeilun suunnittelusta ja toteutuksesta. Kokeilu toteutettiin elo-syyskuussa 2021 pilotoimalla Biovaaka-järjestelmää Vaajakummun koulun ruokalassa. Oppilaita ja henkilöstöruokailijoita koulussa on noin 630.
- **Tulokset:** Kokeilu osoitti, että hävikin systemaattisen seurannan ja data-analysoinnin avulla on mahdollista vähentää ruokahävikkiä. Lautashävikkiin ja linjastohävikkiin vaikutti myös se, mitä ruokaa kulloinkin oli tarjolla, mikä on arvokas tieto ruokalista ja suunniteltaessa sekä ruokatilauksia tehdessä.

Kuva: Hanna Rauma

JYVÄSKYLÄN KAUPUNKI C.14 - KÄYTTÄJÄLÄHTÖISET Kiertotalouskokeilut

Eroon kertakäyttömuovista - turha muovi pois terveydenhuollosta (11.-31.10.2021)

- **Tavoite:** Kokeilun tavoitteena oli kartoittaa, millaista muovipakkausjätettä terveydenhuollossa syntyy, mistä se on peräisin, ja miten lajittelu saadaan järjestettyä mahdollisimman vaivattomaksi. Kokeilun kohteena olevassa Palokan hammashoitolassa ei ollut ennen kokeilun aloittamista laisinkaan keräystä muovipakkauksille.
- **Kokeilu:** Kokeilussa laaditaan ja otetaan käyttöön muovipakkausten (sekä muidenkin jätejakeiden) lajittelua ja kierrätystä helpottavat ja selkeyttävät lajitteluohjeet sekä järjestellään lajittelupisteet kuntoon.
- **Toteutus:** Kokeilu toteutettiin Jyväskylän kaupungin terveydenhuollon yksikössä, Palokan hammashoitolassa lokakuussa 2021. Kokeilu aloitettiin kartoittamalla hammashoitolan sen hetkinen jätteiden lajittelun tilanne, jätteiden syntypaikat ja -tyypit. Tämän jälkeen taukokuoneisiin ja varastoihin hankittiin lajitteluastiat muovipakkauksille sekä lisättiin lajittelupisteisiin lajittelua helpottavat merkinnät ja ohjeistukset.
- **Tulokset:** Kokeilu osoitti sen, että lajitteluohjeistuksen ja astiamerkintöjen selkiyttäminen helpottivat lajittelua, ja ne olivat henkilöstön mielestä onnistuneet. Myös muovipakkausten lajitteluun oltiin tyytyväisiä. Kokeilun lopuksi luotiin tiivis prosessia kuvaava toimintamalli, jota voidaan soveltaa missä tahansa organisaatiossa. Toimintamallissa on kuusi askelta, joita seuraamalla muovipakkausten tai muun jätteen lajittelu on helppo järjestää työpaikalla.

Kuva: 2Loops

VUOSINA 2022-2023 TOTEUTETTAVAT KOKEILUT

- 1. Oletko kartalla? Kestävää elämäntapaa tukevat palvelut Jyväskylässä - karttapalvelu**
- 2. Työkalulainaamo taloyhtiöihin tai pientaloalueille: toimintamalli ja pilotointi**
- 3. Liikuntavälineet lainaan lähiliikuntapaikoilla**
- 4. Urheilu- ja liikuntatapahtumien hiilijalanjälki laskuun**
- 5. Pyörät pyörimään - Kiertävä polkupyörien huoltokiertue**
- 6. Tekstiilien ja vaatteiden uusi elämä: Parsintaa, tuunausta ja uusiokäyttöä**

PYÖRÄT PYÖRIMÄÄN - KIERTÄVÄ POLKUPYÖRIEN HUOLTOKIERTUE

Toteuttaja: JAPA – Jyväskylän kestävä kehitys ry

”Taloyhtiöiden varastoissa lojuu paljon käyttämättömiä polkupyöriä. Osa unohdettuja, osa pikkuvikaisia tai huoltamattomia. Järjestetään huoltokiertue. Ammattitaitoiset polkupyöräkorjaajat kiertävät taloyhtiöiden pyörävarastosta toiseen ja huoltavat asukkaiden pyörät paikan päällä. Joku hylätty pyörä voidaan myös kunnostaa yhteiskäyttöön, taloyhtiön omaksi lainapyöräksi. Samalla siivotaan ylimääräiset hylätyt polkupyörät varastoista pois ja viedään polkupyöräkorjaamoille kunnostettaviksi jälleenmyyntiä varten.”

Lue lisää hankkeen verkkosivuilta:
www.jyvaskyla.fi/hankkeet/circwaste/kokeilut

Kiitos!

Jenni Lemettinen

jenni.lemettinen@jyvaskyla.fi

040 6386643

LIFE 15 IPE FI 004
CIRCWASTE-FINLAND

